

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.5.2018
COM(2018) 400 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2018 - Ειδικές ανά χώρα συστάσεις

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις παρέχουν ετήσια καθοδήγηση για τις εθνικές μεταρρυθμίσεις. Τον περασμένο Νοέμβριο, κατά την έναρξη του κύκλου για το 2018, στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης⁽¹⁾ προσδιορίστηκαν οι οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών της για το επόμενο έτος. Επισημάνθηκε ότι το «ενάρετο τρίγωνο» της προώθησης επενδύσεων, της επιδίωξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και της διασφάλισης υπεύθυνων δημοσιονομικών πολιτικών παράγει αποτελέσματα. Οι φετινές ειδικές ανά χώρα συστάσεις συνεχίζουν να αντικατοπτρίζουν τις εν λόγω βασικές προτεραιότητες πολιτικής, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ευνοϊκή οικονομική και κοινωνική κατάσταση. Η σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁽²⁾, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 14 Μαΐου 2018, έχει επίσης παράσχει σαφή καθοδήγηση κατά την εκπόνηση συστάσεων για όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες.

Η ευρωπαϊκή οικονομία αναπτύσσεται με τον ταχύτερο ρυθμό της δεκαετίας, υποστηριζόμενη από τα πρωτοφανή επίπεδα απασχόλησης, την ανάκαμψη των επενδύσεων και τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών. Οι τρέχουσες ευνοϊκές συνθήκες προσφέρουν την ευκαιρία να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες ισχυρότερες και ανθεκτικότερες. Όλα τα κράτη μέλη εκτός από ένα υπάγονται τώρα στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018, η ανάπτυξη θα συνεχιστεί με σταθερό αλλά ελαφρώς βραδύτερο ρυθμό, καθώς η αστάθεια των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και ο εμπορικός προστατευτισμός ενέχουν ολοένα και περισσότερους κινδύνους για την οικονομική επέκταση. Οι εξελίξεις αυτές μας υπενθυμίζουν ότι δεν υπάρχει περιθώριο εφησυχασμού: τώρα είναι η στιγμή που η Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να προετοιμαστούν για τις προκλήσεις του μέλλοντος.

Όπως τόνισε ο πρόεδρος Juncker στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης το 2017: η Ευρώπη πρέπει να επισκευάσει την οροφή όσο ο καιρός είναι καλός. Οι προτάσεις της Επιτροπής για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2018 έχουν ως στόχο να αξιοποιήσουν πλήρως τις θετικές οικονομικές προοπτικές και να καθοδηγήσουν τα κράτη μέλη κατά την επιδίωξη των αναγκαίων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και υγιών δημοσιονομικών πολιτικών. Με βάση τις πρόσφατες θετικές τάσεις, θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης μεταξύ και εντός των κρατών μελών. Παρόλο που η αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης και η διόρθωση των ανισορροπιών εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα σε διάφορες χώρες, οι προτεινόμενες συστάσεις έχουν ως στόχο να προωθήσουν μια πιο μακρόπνοη προσέγγιση και να επικεντρωθούν στην οικοδόμηση της βάσης για βιώσιμη, χωρίς αποκλεισμούς και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, ενθαρρύνουν την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της ευπάθειας και την προσαρμοστικότητα σε κλυδωνισμούς, διότι αυτές εξακολουθούν να έχουν καίρια σημασία προκειμένου να αποφευχθούν απότομες υφέσεις στο μέλλον.

Οι συστάσεις βασίζονται στην ολοκληρωμένη ανάλυση που περιλαμβάνεται στις πιο πρόσφατες ανά χώρα εκθέσεις, στις οποίες επισημαίνονται διάφορες προκλήσεις για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Η Ευρώπη πρέπει να επιδιώξει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2018, COM(2017) 690 final.

² Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, 14 Μαΐου 2018.

που θα βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και θα παράσχουν ευνοϊκές συνθήκες για επενδύσεις, ιδίως με την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, την ενίσχυση της καινοτομίας, τη βελτίωση της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, την ενίσχυση των δημόσιων θεσμών με πλήρη σεβασμό του κράτους δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η Ευρώπη πρέπει επίσης να προωθήσει μεταρρυθμίσεις που θα προετοιμάσουν το εργατικό δυναμικό της για το μέλλον και για την αυξανόμενη ψηφιοποίηση, θα μειώσουν τις εισοδηματικές ανισότητες και θα ενισχύσουν τις δυνατότητες απασχόλησης, ιδίως για τους νέους. Τέλος, η Ευρώπη χρειάζεται μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν την οικονομική της ανθεκτικότητα έναντι των μακροπρόθεσμων προκλήσεων, όπως είναι οι δημογραφικές τάσεις, η μετανάστευση, η απεξάρτηση από τον άνθρακα και η πίεση που ασκείται στους φυσικούς πόρους. Μόνο οι ανθεκτικές οικονομίες μπορούν να διασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη οικονομική σύγκλιση και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Οι φετινές ειδικές ανά χώρα συστάσεις δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις κοινωνικές προκλήσεις, βασιζόμενες στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017⁽³⁾. Ο πυλώνας σχεδιάστηκε για να χρησιμεύσει ως πυξίδα για μια ανανεωμένη διαδικασία ανοδικής σύγκλισης με σκοπό την επίτευξη καλύτερων συνθηκών εργασίας και διαβίωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη στήριξη της παραγωγικότητας και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο προσφέρει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ενισχύσουν και να αναφέρουν την πρόοδό τους όσον αφορά την υλοποίηση του πυλώνα. Στο πλαίσιο αυτό, και με τον δέοντα σεβασμό στις εθνικές αρμοδιότητες, η Επιτροπή κάλεσε πρόσφατα τα κράτη μέλη να καθορίσουν νέες προτεραιότητες και δράσεις σε εθνικό επίπεδο, μέσω των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων⁽⁴⁾. Οι προτεινόμενες συστάσεις στηρίζουν τη διαδικασία αυτή και ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να προωθήσουν εθνικές μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των τριών διαστάσεων του πυλώνα: ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιες συνθήκες εργασίας, και κοινωνική προστασία και ένταξη. Σε αυτό το πλαίσιο, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή κατάλληλων δεξιοτήτων, αποτελεσματικών και επαρκών δικτύων κοινωνικής ασφάλειας και βελτιωμένου κοινωνικού διαλόγου για να διασφαλιστούν βιώσιμα αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο της θητείας της παρούσας Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο καθίσταται όλο και πιο εξορθολογισμένο και χωρίς αποκλεισμούς, διότι η Επιτροπή έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να ενισχυθεί η εθνική ανάληψη ευθύνης και η υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Η Επιτροπή έχει λάβει σειρά μέτρων για να διασφαλίσει ότι η διαδικασία είναι πιο εξορθολογισμένη, οι συστάσεις πιο συναφείς και στοχευμένες και τα αναλυτικά τους θεμέλια ισχυρότερα, καθώς και ότι οι δυνατότητες διαλόγου ενισχύονται. Τα ληφθέντα μέτρα περιλαμβάνουν τη δημιουργία δικτύου υπαλλήλων αρμόδιων για θέματα Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στα κράτη μέλη, περισσότερες και στενότερες επαφές μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης και σε πολιτικό επίπεδο, τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στα κράτη μέλη, και χωρίς αποκλεισμούς διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Μετά τη δημοσίευση των πιο πρόσφατων εκθέσεων ανά χώρα, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις διαβούλευσης με τις εθνικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς σε ολόκληρη

³ Διοργανική διακήρυξη για την έγκριση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, 17 Νοεμβρίου 2017.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: Παρακολούθηση της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, COM(2018)130 final.

την Ευρώπη με σκοπό να συζητηθεί πώς οι βασικές προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις εκθέσεις θα μπορούσαν να μεταφραστούν σε ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Η Επιτροπή συνέχισε επίσης την πρακτική της διαβούλευσης με τα κράτη μέλη σχετικά με τα αναλυτικά τμήματα των ανά χώρα εκθέσεων πριν από τη δημοσίευσή τους. Παρά τις προσπάθειες της Επιτροπής, το ιστορικό επιδόσεων των κρατών μελών όσον αφορά την υλοποίηση των συστάσεων εξακολουθεί να υπολείπεται των προσδοκιών.

Για να στηρίξει περαιτέρω τα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση των συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή προτείνει ένα ενισχυμένο σύνολο δημοσιονομικών μέσων. Από το 2015, η Επιτροπή παρέχει τεχνική στήριξη μέσω της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη στα κράτη μέλη. Αφότου δρομολογήθηκε το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων, οι αιτήσεις στήριξης από κράτη μέλη έχουν υπερβεί σημαντικά το ύψος της διαθέσιμης χρηματοδότησης για τους ετήσιους κύκλους. Το 2017, αιτήσεις στήριξης υποβλήθηκαν από 24 κράτη μέλη και το μεγαλύτερο μέρος των έργων που επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που είχαν προσδιοριστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου⁽⁵⁾. Στις προτάσεις της για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της 6ης Δεκεμβρίου 2017, η Επιτροπή πρότεινε την ενίσχυση αυτής της τεχνικής στήριξης και παρουσίασε ένα πιλοτικό εργαλείο για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που προσφέρουν στα κράτη μέλη νέες δυνατότητες χρηματοδοτικής στήριξης⁽⁶⁾. Με βάση αυτές τις πρωτοβουλίες, στις αρχές Ιουνίου η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα νέο εξορθολογισμένο μέσο για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2020, το οποίο θα παρέχει τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη για την υλοποίηση των εθνικών μεταρρυθμιστικών δεσμεύσεων, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η ανθεκτικότητα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

2. Η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΙΩΝ

Το σημερινό οικονομικό περιβάλλον αποτελεί ευνοϊκή ευκαιρία για την επιτάχυνση της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για να επιτευχθεί συναίνεση ως προς τις βασικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, να αυξηθεί η εθνική ανάληψη ευθύνης για το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και να βελτιωθούν οι επιδόσεις υλοποίησης των συστάσεων. Όπως υπενθυμίζεται ανωτέρω, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την εντατικοποίηση του πολυεπίπεδου πολιτικού διαλόγου προτού η Επιτροπή προτείνει συστάσεις, τον εξορθολογισμό του αριθμού των συστάσεων, την εστίαση στα μεταρρυθμιστικά μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν εντός 12-18 μηνών, την άμβλυνση του περιοριστικού χαρακτήρα των προτεινόμενων δράσεων πολιτικής και τη διαφανέστερη κοινοποίηση του τρόπου με τον οποίο αξιολογείται η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων.

Παρά τις προσπάθειες αυτές, η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προχωρά αργά και δεν είναι ικανοποιητική σε όλους τους τομείς πολιτικής. Μετά την οριστική έξοδο από την οικονομική κρίση, υπάρχει

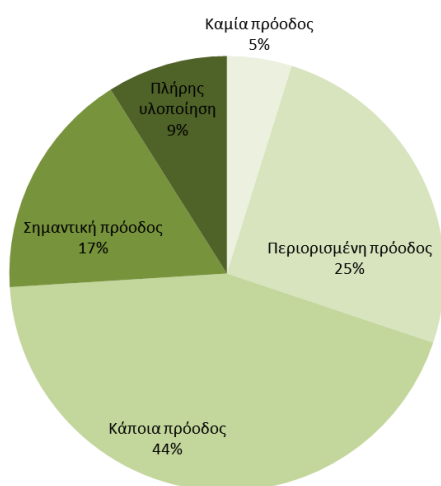
⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/825 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τη θέσπιση του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων — Πρόγραμμα εργασίας για το 2018.

⁶ Στοχευμένες αλλαγές στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων με στόχο την κινητοποίηση κονδυλίων για τη στήριξη των εθνικών μεταρρυθμίσεων, COM(2017) 826 final.

κίνδυνος να επιβραδυνθούν περαιτέρω οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, ενώ μπορεί να υπάρξει καθυστέρηση στη δρομολόγηση και την υλοποίηση σύνθετων μεταρρυθμίσεων, καθώς χαλαρώνουν οι εξωτερικές πιέσεις. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ανανεώσουν τη δέσμευσή τους να ενισχύσουν τα θεμέλια και την ανθεκτικότητα των οικονομιών τους, ιδίως διότι η πείρα έχει δείξει ότι οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις με απτές θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας χρειάζονται χρόνο και αποφασιστικότητα για να υλοποιηθούν πλήρως.

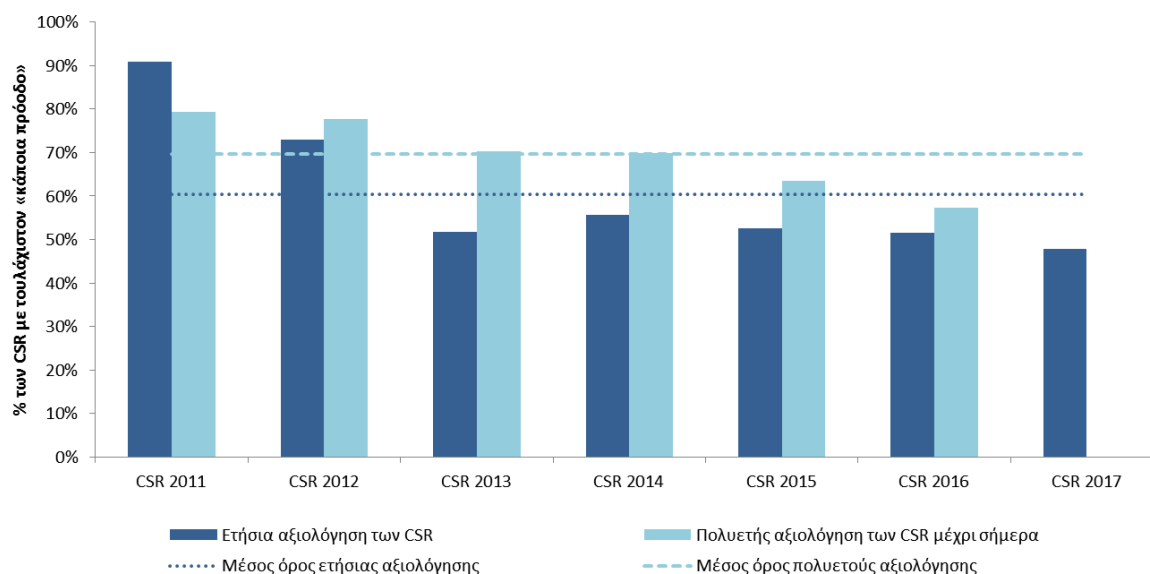
Από την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2011, πάνω από τα δύο τρίτα των ειδικών ανά χώρα συστάσεων έχουν υλοποιηθεί με τουλάχιστον «κάποια πρόοδο» (σχήμα 1). Η πολυετής αξιολόγηση των συστάσεων είναι πιο θετική σε σύγκριση με την αξιολόγηση της προόδου ανά έτος (βλ. σχήμα 2), γεγονός που επιβεβαιώνει ότι οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις εφαρμόζονται εντέλει, αν και σε πολλές περιπτώσεις η διαδικασία είναι χρονοβόρα. Η διαφορετική ταχύτητα υλοποίησης αντικατοπτρίζει συχνά τον επείγοντα χαρακτήρα της προόδου σε συγκεκριμένους τομείς, αλλά αποκαλύπτει επίσης την ανάγκη επίτευξης συναίνεσης, ιδίως αν τα οφέλη των μεταρρυθμίσεων δεν κατανέμονται ομοιόμορφα. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει τη μεγαλύτερη πρόοδο τα τελευταία έτη στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, της δημοσιονομικής πολιτικής και της δημοσιονομικής διακυβέρνησης, γεγονός που αντικατοπτρίζει την προτεραιότητα που δόθηκε στη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και του χρηματοπιστωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, που απαιτούσε αποφασιστική πολιτική δράση. Στο ίδιο πνεύμα, τα μέτρα για την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας με συμβάσεις αορίστου χρόνου και για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας αντικατοπτρίζονται στις ικανοποιητικές επιδόσεις υλοποίησης των σχετικών συστάσεων. Από την άλλη πλευρά, τα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη αντιμετωπίσει πλήρως τις ελλείψεις στα φορολογικά καθεστώτα, όπως η περιορισμένη φορολογική βάση. Επίσης, υπάρχει περιθώριο ανάληψης περαιτέρω δράσης στους τομείς της υγείας και της μακροχρόνιας περίθαλψης. Οι μεταρρυθμίσεις σε αυτόν τον τομέα απαιτούν συνήθως χρόνο, δεδομένου του μεγέθους των σχετικών προκλήσεων και των πιθανών επιπτώσεων στις διοικητικές δομές (σχήμα 3).

Σχήμα 1: Τρέχον επίπεδο υλοποίησης των CSR 2011-2017 (πολυετής αξιολόγηση)

Σημείωση: Η πολυετής αξιολόγηση εξετάζει την υλοποίηση από τότε που οι συστάσεις εγκρίθηκαν για πρώτη φορά έως τη δημοσίευση της παρούσας ανακοίνωσης τον Μάιο του 2018. Η συνολική αξιολόγηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που αφορούν τη δημοσιονομική πολιτική περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Σχήμα 2: Υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων: ετήσια αξιολόγηση σε κάθε διαδοχικό έτος από το 2011 σε σχέση με τη μέχρι σήμερα υλοποίηση

Σημείωση: Η πολυετής αξιολόγηση εξετάζει την υλοποίηση από τότε που οι συστάσεις εγκρίθηκαν για πρώτη φορά έως τη δημοσίευση της παρούσας ανακοίνωσης τον Μάιο του 2018. Για τα έτη 2011 και 2012 είναι πιο δύσκολη η σύγκριση της ετήσιας με την πολυετή αξιολόγηση λόγω των διαφορετικών κατηγοριών αξιολόγησης των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

Από ετήσια σκοπιά, το ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά την υλοποίηση είναι λιγότερο ικανοποιητικό, διότι η πρόοδος εξακολουθεί να είναι άνιση στους διάφορους τομείς πολιτικής. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, τα κράτη μέλη σημείωσαν τη μεγαλύτερη πρόοδο στη μεταρρύθμιση των χρηματοπιστωτικών τομέων, για παράδειγμα βελτιώνοντας τους όρους χρηματοδότησης, διευκολύνοντας τη βιώσιμη εξυγίανση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και βελτιώνοντας την τραπεζική εποπτεία. Ικανοποιητική πρόοδος έχει επίσης σημειωθεί στις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, οι οποίες καθίστανται όλο και πιο διαφοροποιημένες και γενικά εστιάζονται σε μια πιο προσαρμοσμένη προσέγγιση στις ατομικές ανάγκες. Η έρευνα και ανάπτυξη υποστηρίζονται επίσης ολοένα και περισσότερο από τις προσπάθειες των κυβερνήσεων να χρηματοδοτούν δημόσιες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, την αύξηση της κερδοφορίας στον ιδιωτικό τομέα και τη βελτίωση των όρων χρηματοδότησης. Από την άλλη πλευρά, η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, η βελτίωση της φορολογικής διοίκησης, η αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και η καταπολέμηση της διαφθοράς είχαν ανάμεικτα αποτελέσματα. Σημειώθηκε επίσης μέτρια πρόοδος όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων που ενέχει η γήρανση του πληθυσμού για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Πολλές συστάσεις αφορούν αυτόν τον τομέα πολιτικής, αλλά υπήρξε μόνο περιορισμένη πρόοδος. Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως αυτές που αποσκοπούν στη βελτίωση της πρόσβασης των μειονεκτούντων ομάδων και στην αναβάθμιση της συνολικής ποιότητας της εκπαίδευσης, εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση, δεδομένου ότι έχει επιτευχθεί μόνο περιορισμένη πρόοδος στην πλειονότητα των κρατών μελών που έλαβαν σύσταση σε αυτόν τον τομέα το 2017 (βλ. σχήμα 3 και προσάρτημα 2).

Σχήμα 3: Τομείς πολιτικής με το υψηλότερο και το χαμηλότερο επίπεδο υλοποίησης των CSR

Σημείωση: Τα ποσοστά αντιστοιχούν στο μερίδιο των επιμέρους τμημάτων με τουλάχιστον «κάποια πρόοδο» ανά τομέα πολιτικής σε όλα τα κράτη μέλη που έλαβαν σύσταση στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής.

Η διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών συνεχίζεται, αλλά σε ορισμένα κράτη μέλη οι διάφορες πηγές ανισορροπιών δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί, ενώ έχουν αναδειχθεί νέοι κίνδυνοι. Αν και το μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της ζώνης του ευρώ έχει σταθεροποιηθεί, η πρόοδος διαφέρει από χώρα σε χώρα. Σε πολλές χώρες, τα προηγούμενα μεγάλα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχουν διορθωθεί, ενώ τα συνεχή πλεονάσματα παραμένουν γενικά αμετάβλητα σε άλλες. Σε ορισμένες χώρες, τα επίπεδα του ιδιωτικού, του δημόσιου και του εξωτερικού χρέους παραμένουν υψηλά. Η απομόχλευση πραγματοποιείται με άνισο ρυθμό, ενώ οι ταχύτερες μειώσεις δεν καταγράφονται πάντοτε εκεί όπου το χρέος είναι υψηλότερο. Η διατήρηση του χρέους σε σταθερή πτωτική τροχιά αποτελεί βασικό στοιχείο για την αποφασιστική μείωση των ευπαθειών σε ένα πλαίσιο στο οποίο οι συνθήκες της νομισματικής πολιτικής είναι πιθανό να εξομαλυνθούν σταδιακά. Η περαιτέρω επανεξισορρόπηση θα μπορούσε να υποστηριχθεί αν τα κράτη μέλη με ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ή με υψηλό εξωτερικό χρέος διασφάλιζαν τις πρόσφατες βελτιώσεις της ανταγωνιστικότητας των τιμών. Τα κράτη μέλη με μεγάλα πλεονάσματα θα πρέπει να προωθήσουν την ταχύτερη αύξηση των μισθών και να ενισχύσουν τις επενδύσεις. Για όλες τις χώρες, τα μέτρα για την ενίσχυση της παραγωγικότητας είναι καίριας σημασίας για την προώθηση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και τη στήριξη της δυναμικής των πραγματικών μισθών, οι οποίοι παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα στις περισσότερες χώρες και στους περισσότερους κλάδους, παρά τη στενότητα των αγορών εργασίας. Η συνεχιζόμενη οικονομική επέκταση θα στηριχθεί περαιτέρω με δυναμικότερες μισθολογικές εξελίξεις, εφόσον αντιστοιχούν σε υψηλότερη εγχώρια ζήτηση. Σε όλο και περισσότερα κράτη μέλη, οι προκλήσεις που συνδέονται με ισχυρές διακυμάνσεις των τιμών κατοικιών απαιτούν στενή παρακολούθηση, καθώς τα περισσότερα από τα προηγούμενα κενά υποεκτίμησης καλύπτονται. Έτσι αναδεικνύονται οι ειδικές ανά χώρα οικονομικές και δημοσιονομικές προκλήσεις που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία της ζώνης του ευρώ, λόγω των ισχυρών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών δεσμών μεταξύ των μελών της νομισματικής ένωσης.

Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν για τα έντεκα κράτη μέλη με διαπιστωθείσες ανισορροπίες θα συμβάλουν στη μείωση των εν λόγω ανισορροπιών. Η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών αποτυπώθηκε στα συμπεράσματα της Επιτροπής

σχετικά με την κατηγοριοποίηση στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών⁽⁷⁾. Με βάση τις εμπειριστατωμένες επισκοπήσεις των δώδεκα κρατών μελών, η Επιτροπή διαπίστωσε ανισορροπίες σε έντεκα από αυτές. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβενία δεν αντιμετωπίζει πλέον ανισορροπίες και ότι οι ανισορροπίες της Βουλγαρίας, της Γαλλίας και της Πορτογαλίας δεν είναι πλέον υπερβολικές. Συνολικά, σε οκτώ χώρες διαπιστώνονται επί του παρόντος ανισορροπίες (Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Κάτω Χώρες και Σουηδία) και σε τρεις χώρες υπερβολικές ανισορροπίες (Κροατία, Κύπρος και Ιταλία). Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, θα υπάρξει ειδική παρακολούθηση στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών για όλες τις χώρες με διαπιστωθείσες ανισορροπίες ή υπερβολικές ανισορροπίες, ενώ το βάθος αυτής της διαδικασίας παρακολούθησης θα αντικατοπτρίζει το φάσμα των προκλήσεων και τη σοβαρότητα των ανισορροπιών⁽⁸⁾.

Η έκθεση σύγκλισης του 2018⁽⁹⁾ δείχνει ότι τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση χρειάζεται να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο, ώστε να είναι σε θέση να υιοθετήσουν το ευρώ. Το ευρώ, που χρησιμοποιείται καθημερινά από περίπου 342 εκατομμύρια πολίτες σε 19 κράτη μέλη, προορίζεται να αποτελέσει το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της. Όλα τα κράτη μέλη, εκτός από τη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, έχουν την υποχρέωση να υιοθετήσουν το ευρώ, μόλις επιτύχουν υψηλό βαθμό βιώσιμης σύγκλισης. Η προσχώρηση στη ζώνη του ευρώ είναι μια ανοικτή και βασιζόμενη σε κανόνες διαδικασία, η οποία διέπεται από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το πρωτοκόλλου αριθ. 13 σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης. Η φετινή διετής έκθεση σύγκλισης καλύπτει τα επτά κράτη μέλη που έχουν νομική υποχρέωση να υιοθετήσουν το ευρώ: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Κροατία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία και Σουηδία. Εξετάζει τη συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας και την πρόοδο των εν λόγω κρατών μελών ως προς την επίτευξη υψηλού βαθμού βιώσιμης οικονομικής σύγκλισης δίνοντας προσοχή στα κριτήρια σύγκλισης (σταθερότητα των τιμών, δημόσια οικονομικά, σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας και μακροπρόθεσμα επιτόκια). Η έκθεση λαμβάνει επίσης υπόψη άλλους παράγοντες που αναφέρονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι οποίοι είναι σημαντικοί για να αξιολογηθεί η βιωσιμότητα της σύγκλισης.

Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, επί του παρόντος, καμία από τις εξετασθείσες χώρες δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ. Και τα επτά κράτη μέλη πληρούν το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών, με τη Βουλγαρία να έχει με διαφορά τις καλύτερες επιδόσεις, καθώς το δημόσιο χρέος της είναι κάτω από το 30 % του ΑΕΠ. Όλα τα κράτη μέλη, εκτός από την Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, πληρούν το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, ενώ το μέσο ποσοστό πληθωρισμού της Βουλγαρίας ανέρχεται σε μόλις 1,4 %. Ομοίως, όλα τα εξετασθέντα κράτη μέλη, εκτός από την Πολωνία και τη Ρουμανία, πληρούν το κριτήριο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Από

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωομάδα: Ευρωπαϊκό εξάμηνο 2018: Αξιολόγηση της προόδου σχετικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, την πρόληψη και τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, και αποτελέσματα των εμπειριστατωμένων επισκοπήσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, COM(2018) 120 final.

⁸ Για τη Βουλγαρία και την Πορτογαλία, η Επιτροπή αποφάσισε συγκεκριμένα στις 7 Μαρτίου 2018 ότι οι δεσμεύσεις πολιτικής και η εξέλιξη των ανισορροπιών θα παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς, διότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να επιτευχθεί βιώσιμη διόρθωση.

⁹ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Έκθεση σύγκλισης 2018, COM(2018) 370 final.

την άλλη πλευρά, καμία χώρα δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, δεδομένου ότι καμία από αυτές δεν έχει ενταχθεί στον ευρωπαϊκό μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ) II. Το νόμισμα της Βουλγαρίας, το λεβ, είναι ήδη προσδεδεμένο στο ευρώ από το 1999. Ως εκ τούτου, η βουλγαρική οικονομία είναι συνηθισμένη να λειτουργεί χωρίς ευέλικτη συναλλαγματική ισοτιμία, όπως απαιτεί η συμμετοχή στον ΜΣΙ II. Από την εξέταση άλλων παραγόντων προκύπτει ότι, ενώ οι χώρες είναι, σε γενικές γραμμές, καλά ενσωματωμένες στην ΕΕ από οικονομική και χρηματοπιστωτική άποψη, ορισμένες από αυτές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μακροοικονομικές ανισορροπίες και/ή προκλήσεις που συνδέονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον και το θεσμικό τους πλαίσιο, γεγονός που μπορεί να ενέχει κινδύνους ως προς τη βιωσιμότητα της διαδικασίας σύγκλισης. Πλήρης νομική συμβατότητα επιτυγχάνεται μόνο από μία χώρα, την Κροατία. Η ενδεδειγμένη προετοιμασία για τη συμμετοχή στη ζώνη του ευρώ είναι ζωτικής σημασίας και η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην πορεία τους προς την προσχώρηση στο ευρώ. Στο πλαίσιο των προτάσεων της για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή θα προτείνει σύντομα ένα ειδικό πρόγραμμα για τη στήριξη των εν λόγω προσπάθειών σύγκλισης.

3. ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ

Ο γενικός στόχος των συστάσεων είναι να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν την τρέχουσα ευνοϊκή οικονομική δυναμική για να ενισχύσουν περαιτέρω την ανθεκτικότητα των οικονομιών τους. Δεδομένων των ευνοϊκών κυκλικών συνθηκών, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν το αναπτυξιακό δυναμικό τους και το καθιστούν χωρίς αποκλεισμούς, βελτιώνουν το θεσμικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, αίρουν τα εμπόδια για τις επενδύσεις, βελτιώνουν την αποδοτική χρήση των πόρων, στηρίζουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, μειώνουν τις ανισότητες, αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις όσον αφορά τις δεξιότητες, διασφαλίζουν αποτελεσματική, ανθεκτική και προσβάσιμη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και βελτιώνουν τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας.

Δημόσια οικονομικά, φορολογία και χρηματοπιστωτικός τομέας

Αναδρομικά προκύπτει ότι η ευελιξία στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που προσδιορίστηκε από την Επιτροπή με την υποστήριξη του Συμβουλίου, κατέστησε δυνατό να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία ανάμεσα στη διασφάλιση της δημοσιονομικής ευθύνης και τη στήριξη της ανάπτυξης βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή προέβη σε επανεξέταση σχετικά με τη χρήση της ευελιξίας στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων από τη θέσπισή της το 2015¹⁰). Πρώτον, η διαφοροποίηση της απαιτούμενης δημοσιονομικής προσαρμογής συνέβαλε στη διατήρηση της ανάκαμψης εκεί όπου ήταν περισσότερο επισφαλής, στηρίζοντας παράλληλα την επίτευξη υγιούς δημοσιονομικής θέσης και προωθώντας τη μείωση του χρέους με ικανοποιητικό ρυθμό, αν και η δημιουργία δημοσιονομικών αποθεμάτων ασφαλείας παραμένει προτεραιότητα για ορισμένα κράτη μέλη. Δεύτερον, η χρήση της ευελιξίας για την προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και δημόσιων επενδύσεων φαίνεται ότι ήταν σκόπιμη και δικαιολογημένη από οικονομική άποψη για τα κράτη μέλη που πράγματι

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σχετικά με την επανεξέταση της ευελιξίας στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, COM(2018) 335 final.

ωφελήθηκαν από αυτήν. Ταυτόχρονα, ο πλήρης αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στην ανάπτυξη μπορεί να αξιολογηθεί μόνο μεσοπρόθεσμα.

Καθώς οι οικονομικές συνθήκες βελτιώνονται σταθερά, είναι καιρός να δημιουργηθούν εκ νέου δημοσιονομικά αποθέματα ασφαλείας σε χώρες με μεγάλο χρέος και να αξιοποιηθούν τα δημοσιονομικά περιθώρια στις πλεονασματικές χώρες για να καταστήσουν τις οικονομίες τους ανθεκτικότερες και να στηρίξουν την ανάπτυξη. Τα δημόσια οικονομικά στην Ένωση πρόκειται να συνεχίσουν να βελτιώνονται. Χάρη στη συνεχιζόμενη οικονομική επέκταση, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε το 2017 σε 1,0 % του ΑΕΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω. Κατά τον ίδιο τρόπο, το χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε σε 83,1 % του ΑΕΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και προβλέπεται να συνεχίσει τη σταθερά πτωτική πορεία του. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ήταν γενικά ουδέτερος το 2017 και αναμένεται να παραμείνει έτσι και το 2018. Με αμετάβλητες πολιτικές, οι περισσότερες χώρες, μεταξύ των οποίων και αρκετές με υψηλό δημόσιο χρέος, προβλέπεται να αυξήσουν ή να μειώσουν μόνο οριακά το διαρθρωτικό τους έλλειμμα το 2019 και, ως εκ τούτου, θα εξακολουθήσουν να είναι εκτεθειμένες σε πιθανούς μελλοντικούς κλυδωνισμούς. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις καθορίζουν την απαιτούμενη προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης για τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο τους. Ωστόσο, και τα κράτη μέλη με επαρκές περιθώριο συνιστάται να χρησιμοποιήσουν δημοσιονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές στο πλαίσιο των κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, προκειμένου να στηρίξουν την ανάπτυξη, να διευκολύνουν την οικονομική τους επανεξισορρόπηση και να επιφέρουν μη αμελητέες δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλα κράτη μέλη. Το προκύπτον μείγμα δημοσιονομικών πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών θα καταστήσει, σε γενικές γραμμές, ουδέτερο τον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό για τη ζώνη του ευρώ το 2019, επιτυγχάνοντας τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στην επίτευξη της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και στη διασφάλιση της συνεχιζόμενης οικονομικής επέκτασης και της ανάκαμψης της απασχόλησης.

Με την πάροδο των ετών, τα κράτη μέλη έχουν βελτιώσει σημαντικά τα δημοσιονομικά τους πλαίσια και αυτό πλέον αποδίδει καρπούς όσον αφορά τη συμβολή στη βελτίωση των δημοσιονομικών προοπτικών. Πρέπει να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις σε ορισμένα κράτη μέλη, ώστε να αξιοποιηθούν τα οφέλη των ισχυρών εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων και να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη συμβάλλουν συλλογικά στη δημοσιονομική σύνθεση σε ενωσιακό επίπεδο. Ενώ η Κροατία και η Ρουμανία καλούνται να θεσπίσουν ή να υλοποιήσουν ευρείες μεταρρυθμίσεις στο δημοσιονομικό τους πλαίσιο, στο Βέλγιο και την Πολωνία απαιτούνται στοχευμένες βελτιώσεις, όπως συντονισμός σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, βελτίωση των διαδικασιών του προϋπολογισμού ή ανεξάρτητη παρακολούθηση.

Για να διασφαλιστεί ότι τα δημόσια οικονομικά θα είναι διαθέσιμα για μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα επενδυτικά έργα, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη σύνθεσή τους. Η κατάλληλη κατανομή των δημόσιων εσόδων και δαπανών στους διάφορους τομείς πολιτικής θα έχει ως αποτέλεσμα ένα ευνοϊκότερο για την ανάπτυξη μείγμα. Επίσης, χρειάζονται επιπλέον προσπάθειες για να καταστούν η φορολογία και οι δαπάνες πιο αποδοτικές και πιο αποτελεσματικές σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Η αυστηρή εκτέλεση επανεξετάσεων δαπανών είναι ένα χρήσιμο εργαλείο προκειμένου να βελτιωθεί η διάθεση των χρημάτων των φορολογουμένων. Σύμφωνα με τις φετινές συστάσεις, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία και η Ρουμανία θα πρέπει να αναλάβουν δράση σε αυτόν τον τομέα.

Ο αντίκτυπος της γήρανσης του πληθυσμού στον εθνικό προϋπολογισμό απαιτεί μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος, καθώς και των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής και μακροχρόνιας περίθαλψης. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις είναι καίριας σημασίας για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, καθώς και η επάρκεια και η προσβασιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η πείρα δείχνει ότι ο εν λόγω τομέας αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμιστικές προκλήσεις και, γι' αυτόν τον λόγο, οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να θεσπιστούν αμέσως, αλλά να υλοποιηθούν σταδιακά, ώστε οι θιγόμενες ομάδες να έχουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν. Παρ' όλα αυτά, διάφορα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για τη μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων και των συστημάτων υγείας τους, και απαιτείται τόλμη για να διατηρηθούν οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις. Η Επιτροπή συνιστά περαιτέρω μεταρρυθμίσεις σε αυτούς τους τομείς σε ορισμένα κράτη μέλη, για παράδειγμα την Τσεχική Δημοκρατία, την Ιρλανδία, την Ουγγαρία ή τη Λιθουανία.

Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να αντιμετωπιστούν τα υψηλά επίπεδα φόρων επί της εργασίας, με παράλληλη διασφάλιση των εσόδων που είναι αναγκαία για τις δημόσιες πολιτικές, να αυξηθούν τα κίνητρα για εργασία και να υποστηριχθεί η δημιουργία θέσεων εργασίας για τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Πολλά κράτη μέλη συνέχισαν τις προσπάθειές τους για μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, ιδίως για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, και φέτος συνιστάται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες στην Αυστρία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Λετονία. Ωστόσο, οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να διασφαλίζουν τα έσοδα για επαρκή κοινωνική προστασία και επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν εκδοθεί ορισμένες συστάσεις για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης στην Κροατία, την Ιταλία και τη Λιθουανία, για παράδειγμα με την καθιέρωση περιοδικού φόρου ακίνητης περιουσίας στην Κροατία.

Η βελτίωση των φορολογικών κανόνων και της φορολογικής διοίκησης είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών και να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού και θετικό επιχειρηματικό περιβάλλον για τις εταιρείες. Ένα σταθερό, απλό και οικονομικά αποδοτικό φορολογικό σύστημα μπορεί να βελτιώσει τη φορολογική συμμόρφωση και να συμβάλει σε ένα θετικό επενδυτικό κλίμα. Κατά συνέπεια, προτείνονται συστάσεις για την απλούστευση του φορολογικού συστήματος στη Γαλλία και την Ουγγαρία, την αύξηση της αποδοτικότητάς του στη Γερμανία και τη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και συμμόρφωσης στη Βουλγαρία, τη Λιθουανία και τη Ρουμανία. Όπως αναφέρεται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ του 2018, η καταπολέμηση των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων είναι απαραίτητη για να εμποδίζονται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, να εξασφαλίζεται η δίκαιη μεταχείριση των φορολογουμένων και να προστατεύονται τα δημόσια οικονομικά, καθώς και για να διατηρείται η κοινωνική συνοχή και να καταπολεμούνται οι ανισότητες. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων μεταξύ των κρατών μελών απαιτούν συντονισμένη δράση των εθνικών πολιτικών για να συμπληρωθεί η νομοθεσία της Ένωσης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να ενισχύσουν τη φορολογική διαφάνεια και να συμφωνήσουν σε ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας κατά της κατάχρησης. Επίσης, έχουν λάβει μέτρα σε εθνικό επίπεδο, για παράδειγμα τροποποιώντας ή καταργώντας τα ευνοϊκά προς τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας φορολογικά καθεστώτα τους που διευκόλυναν τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό ή αλλάζοντας τους κανόνες τους για τη φορολογική κατοικία. Παρά την πρόοδο αυτή, η διεξοδική επανεξέταση των φορολογικών κανόνων και των σχετικών οικονομικών δεικτών δείχνει ότι συνεχίζεται η εκμετάλλευση του φορολογικού συστήματος ορισμένων κρατών μελών από πολυεθνικές εταιρείες που επιδίδονται σε επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό.

Έχει σημειωθεί πρόοδος κατά το περασμένο έτος ως προς την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα σε ορισμένα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα τη μείωση τόσο του αποθέματος όσο και των ροών των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Έχουν ληφθεί ιδίως μέτρα για να βελτιωθεί το πλαίσιο αφερεγγυότητας, να ενισχυθεί το εποπτικό πλαίσιο και να μειωθούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μεταξύ άλλων μέσω εταιρειών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Συνιστώνται περαιτέρω δράσεις στη Βουλγαρία, την Κύπρο και τη Μάλτα για την ενίσχυση της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα στα τμήματα στα οποία οι εθνικές αρχές παραμένουν αρμόδιες. Ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν επίσης να πλήττονται από μεγάλα ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με το θέμα αυτό απευθύνονται στη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Ιρλανδία, την Ιταλία και τη Μάλτα.

Οι εξελίξεις στην αγορά κατοικίας μπορούν να έχουν αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα, με αποτέλεσμα να απαιτείται η ανάληψη δράσης σε ορισμένα κράτη μέλη. Η κατοικία είναι, κατά κανόνα, το κύριο περιουσιακό στοιχείο που κατέχουν τα νοικοκυριά, ενώ τα ακίνητα χρησιμοποιούνται επίσης συστηματικά από εταιρείες ως εξασφαλίσεις για δάνεια. Επομένως, η πρόληψη των ακραίων διακυμάνσεων θα αυξήσει την ανθεκτικότητα των οικονομιών σε ενδεχόμενους κλυδωνισμούς, ιδίως εάν υπάρξει διόρθωση στις τιμές των κατοικιών. Για τον λόγο αυτόν, η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία συνιστάται να μειώσουν τα εμπόδια στην προσφορά κατοικιών. Η μείωση της μεροληπτικής μεταχείρισης του χρέους, η οποία δημιουργείται κυρίως από το φορολογικό σύστημα, όπως της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων, θα συμβάλει στη μείωση του υψηλού χρέους των νοικοκυριών στη Σουηδία.

Πλαίσιο 1. Επικαιροποίηση σχετικά με την εποπτεία στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Με βάση την αξιολόγηση των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης του 2018, η Επιτροπή έχει επίσης λάβει ορισμένα μέτρα στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Η Επιτροπή συνιστά το κλείσιμο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για τη Γαλλία. Αυτό σημαίνει ότι στο διορθωτικό σκέλος του Συμφώνου υπάγεται πλέον μόνο η Ισπανία, η οποία έχει προθεσμία έως το 2018 για να διορθώσει το υπερβολικό της έλλειμμα.

Η Επιτροπή εξέδωσε εκθέσεις για το Βέλγιο και την Ιταλία σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στις οποίες εξετάζει τη συμμόρφωσή τους με το κριτήριο του χρέους που προβλέπει η Συνθήκη. Για την Ιταλία το συμπέρασμα είναι ότι επί του παρόντος θα πρέπει να θεωρείται ότι τηρείται το κριτήριο του χρέους. Για το Βέλγιο, δεν υπήρχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να εξαχθεί τελικό συμπέρασμα σχετικά με το κατά πόσον πληρούται το κριτήριο του χρέους. Ωστόσο, και στις δύο χώρες η δημοσιονομική προσαρμογή το 2018 φαίνεται ανεπαρκής επί του παρόντος. Η Επιτροπή θα επανεκτιμήσει τη συμμόρφωση με βάση τα εκ των υστέρων στοιχεία για το 2018 που πρόκειται να κοινοποιηθούν την άνοιξη του 2019.

Η Επιτροπή συνιστά επίσης στο Συμβούλιο να αποφασίσει ότι η Ρουμανία δεν έχει αναλάβει αποτελεσματική δράση κατ'εφαρμογή της σύστασης του Δεκεμβρίου του 2017 στο πλαίσιο της διαδικασίας σημαντικής απόκλισης. Η εν λόγω διαδικασία κινήθηκε τον Ιούνιο του 2017 μετά τη διαπιστωθείσα σημαντική απόκλιση το 2016. Επιπλέον, η Επιτροπή απευθύνει προειδοποίηση στην Ουγγαρία και τη Ρουμανία σχετικά με την ύπαρξη σημαντικής απόκλισης από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου το 2017. Πρόκειται για τη δεύτερη προειδοποίηση προς τη Ρουμανία. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβούλιο να εκδώσει σύσταση προς την Ουγγαρία και τη Ρουμανία να ανταποκριθούν καταλλήλως, προκειμένου να διορθωθεί αυτή η σημαντική απόκλιση. Η διαδικασία σημαντικής απόκλισης παρέχει στις αρχές τη

δυνατότητα να λάβουν διορθωτικά μέτρα για να αποφευχθεί η κίνηση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος.

Ενώ οι συνθήκες της αγοράς εργασίας βελτιώνονται σε όλους τους τομείς, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι θα ωφεληθούν όλοι από την ανάκαμψη και για να βελτιωθεί η βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά όσον αφορά το ποσοστό συμμετοχής των διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων στην αγορά εργασίας. Αυτό ισχύει ιδίως για τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, τους νέους, τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή τα άτομα με αναπηρία. Η Αυστρία, το Βέλγιο και η Γαλλία συνιστάται να θεσπίσουν μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Η Αυστρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ιταλία και η Πολωνία θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά το ποσοστό απασχόλησης και το επίπεδο των μισθών, το οποίο συχνά προκαλείται λόγω έλλειψης κατάλληλων υπηρεσιών φροντίδας και δυνατοτήτων συνδυασμού της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής ή λόγω αντικινήτρων στο σύστημα φορολογίας και παροχών. Στην Ισπανία, τις Κάτω Χώρες, την Πολωνία και την Πορτογαλία, ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με μέτρα όπως η προώθηση της μετάβασης σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, η καταπολέμηση των κινήτρων των εργοδοτών για πρόσληψη προσωρινών υπαλλήλων και η διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους υπό το εν λόγω καθεστώς.

Υπό το πρίσμα των τεχνολογικών αλλαγών και των δημογραφικών προκλήσεων, είναι ουσιαστικής σημασίας οι περαιτέρω επενδύσεις στις δεξιότητες για να διατηρηθεί η καινοτομία και η αύξηση της παραγωγικότητας. Η επανεκπαίδευση και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων είναι βασικής σημασίας για να καταστούν οι αγορές εργασίας πιο δυναμικές και χωρίς αποκλεισμούς, ώστε όλοι να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία ή να επιδίδονται σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Η μετάβαση από χαμηλής ειδίκευσης σε υψηλότερης ειδίκευσης σταδιοδρομία θα πρέπει να υποστηρίζεται, και συνιστώνται αποφασιστικά μέτρα πολιτικής και επαρκείς επενδύσεις στην Ιρλανδία, τη Λετονία, τη Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Στο Βέλγιο συνιστάται να αυξηθεί το ποσοστό των πτυχιούχων στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών.

Οι προσπάθειες θα πρέπει επίσης να εστιαστούν στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και στη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης, μεταξύ άλλων και για τις μειονεκτούσες ομάδες όπως οι Ρομά, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και τα άτομα με αναπηρία. Η εκπαιδευτική ανισότητα, και η διαγενεακή της μεταβίβαση, αποτελεί απειλή για την κοινωνική συνοχή και τη μακροπρόθεσμη ευημερία των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Ως εκ τούτου, οι φετινές συστάσεις εστιάζονται στην ποιότητα και τις επιδόσεις όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες στην Αυστρία, στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Ισπανία, στη βελτίωση της κατάστασης των εκπαιδευτικών στην Τσεχική Δημοκρατία, στην ενίσχυση της συνάφειας της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας στην Κροατία, τη Λετονία και τη Λιθουανία, στη βελτίωση της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Πολωνία, τη Λιθουανία, τη Σλοβενία και την Πορτογαλία, καθώς και της επαγγελματικής κατάρτισης στην Κύπρο, τη Γαλλία και την Ιταλία. Συστάσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς κανονική εκπαίδευση για τις μειονεκτούσες ομάδες, και ιδίως τους Ρομά, απευθύνθηκαν στη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία και τη Σλοβακία.

Καθώς ανακάμπτει η απασχόληση, η κοινωνική κατάσταση βελτιώνεται στα περισσότερα κράτη μέλη. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, σε ορισμένα κράτη μέλη διαπιστώνονται κρίσιμες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, όπως η υψηλή εισοδηματική ανισότητα και η φτώχεια των εργαζομένων, ο χαμηλός αντίκτυπος των κοινωνικών μεταβιβάσεων ή η περιορισμένη πρόσβαση σε κοινωνικές

υπηρεσίες. Οι φετινές ειδικές ανά χώρα συστάσεις δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην αποφυγή των αποκλεισμών και στην αποτελεσματικότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, για παράδειγμα στην Ισπανία, την Ουγγαρία, την Κροατία, την Εσθονία, τη Λιθουανία και τη Λετονία.

Τα συστήματα υγείας πρέπει να μεταρρυθμιστούν, ώστε να αντισταθμιστεί ο αντίκτυπος της γήρανσης του πληθυσμού και να βελτιωθεί η πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Πολλά κράτη μέλη έχουν αναλάβει πρόσφατα σειρά μεταρρυθμίσεων των οικείων συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για να αυξηθεί η οικονομική αποδοτικότητα, η οικονομική βιωσιμότητα, η ανθεκτικότητα, η οικονομική προσιτότητα και η προσβασιμότητα, καθώς και για να βελτιωθεί η κατάσταση της υγείας των πληθυσμών τους. Επομένως, οι συστάσεις ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν τις μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν πρόσφατα ή που πρόκειται να συμφωνηθούν για να βελτιωθεί η οικονομική αποδοτικότητα και η προσβασιμότητα στην Κύπρο, τη Φινλανδία, τη Λιθουανία και τη Σλοβενία, να λάβουν αποφασιστικά μέτρα για να εξασφαλίσουν επαρκή και αποδοτικό προϋπολογισμό στην Πορτογαλία, να αυξήσουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και την οικονομική αποδοτικότητα στη Μάλτα, την Αυστρία και την Ιρλανδία, να ενισχύσουν την πρωτοβάθμια και την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη στη Λετονία, τη Λιθουανία και τη Ρουμανία, να επενδύσουν στην πρόληψη των ασθενειών στη Λιθουανία, να βελτιώσουν την κατάσταση όσον αφορά την υγεία του εργατικού δυναμικού στη Βουλγαρία και τη Σλοβακία και να μειώσουν τις άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς στη Βουλγαρία και τη Λετονία.

Η συμβολή του κοινωνικού διαλόγου κατά τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών είναι σημαντική για να βελτιωθεί η από κοινού ανάληψη της ευθύνης των μεταρρυθμίσεων και να διασφαλιστεί ότι θα είναι επιτυχημένες, βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς. Μετά την έγκριση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2017, ορισμένα κράτη μέλη έλαβαν μέτρα προκειμένου να ενισχύσουν τις δυνατότητες διαρθρωμένου διαλόγου και τη συμμετοχή ενώσεων εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Σε άλλες περιπτώσεις, το πλαίσιο αυτό δεν υφίσταται ή διαδραματίζει μόνο περιθωριακό ρόλο. Μολονότι δεν υφίσταται ένα μόνο μοντέλο που να χρησιμεύει ως αναφορά, υπάρχει περιθώριο για περισσότερο κοινωνικό διάλογο και μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων κατά τη χάραξη πολιτικής στην Ουγγαρία και τη Ρουμανία.

Τομεακές πολιτικές για την προώθηση των επενδύσεων και την αύξηση της παραγωγικότητας

Η ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης κατέστησε δυνατή την εστίαση στις υποκείμενες προκλήσεις από πλευράς παραγωγικότητας. Παρότι τα περισσότερα κράτη μέλη έλαβαν και στο παρελθόν ειδικές ανά χώρα συστάσεις σε τομείς που σχετίζονται με την αύξηση της παραγωγικότητας, ήρθε πλέον η ώρα να σημειωθεί πιο ουσιαστική πρόοδος στην προώθηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων. Οι επενδύσεις σε υποδομές, καθώς και στην έρευνα και ανάπτυξη, έχουν ουσιαστική σημασία από αυτήν την άποψη. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις σε καινοτομίες διοχετεύονται στους πλέον παραγωγικούς τομείς, απαιτούνται διάφορα μέτρα: πρέπει να αρθούν τα κανονιστικά εμπόδια, να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον και να στηριχθεί η επιχειρηματικότητα. Ως εκ τούτου, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις στοχεύουν περισσότερο στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε κράτους μέλους για να προωθηθούν οι επενδύσεις και να ανακάμψει η αύξηση της παραγωγικότητας.

Η καινοτομία και οι επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη και οι πολιτικές ψηφιοποίησης θα έχουν θετικό και διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα, αλλά οι προτεραιότητες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Τα επίπεδα ψηφιοποίησης διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα όσον αφορά τις υποδομές ή τη διαθεσιμότητα ψηφιακών δεξιοτήτων, και ακόμη και τα κράτη μέλη με καλές συνολικές επιδόσεις μπορεί να παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιφερειών τους. Για

την Εσθονία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, τη Λιθουανία και τη Σλοβακία συνιστάται να ενισχυθεί η δημόσια ή ιδιωτική έρευνα και ανάπτυξη από την άποψη των επενδύσεων ή η αποτελεσματικότητα μέσω καλύτερης στόχευσης. Η στενότερη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων θα πρέπει να προωθηθεί στη Γαλλία, την Ιρλανδία, τη Λιθουανία και την Πολωνία.

Οι συνεχείς επενδύσεις σε υποδομές είναι απαραίτητες για να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον και να τονωθεί το αναπτυξιακό δυναμικό. Η καλή υποδομή δικτύου μειώνει το κόστος έναρξης ή λειτουργίας μιας επιχείρησης, ενώ οι διασυνδέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών είναι καίριας σημασίας για να αξιοποιηθεί το πλήρες δυναμικό της ενιαίας αγοράς. Η κρίση είχε ως αποτέλεσμα λιγότερες επενδύσεις σε υποδομές, ιδίως στα κράτη μέλη που πλήγηκαν περισσότερο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι επενδύσεις ήταν ιδιαίτερα χαμηλές στους τομείς των υποδομών μεταφορών και ενέργειας και των ψηφιακών υποδομών, γεγονός που έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες για την κοινωνία και το περιβάλλον. Στους εν λόγω τομείς εξακολουθούν να απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων και στα κράτη μέλη με ικανοποιητικές επιδόσεις κατά τη διάρκεια της κρίσης. Σε ορισμένες χώρες, οι υποδομές διαχείρισης των αποβλήτων και των υδάτων απαιτούν επίσης περαιτέρω επενδύσεις για να διασφαλιστεί ο εκσυγχρονισμός τους και να υποστηριχθεί η μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία. Συστάσεις σχετικά με τις υποδομές προτείνονται για το Βέλγιο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία, την Ιρλανδία και τη Ρουμανία.

Οι μεταρρυθμίσεις για τη δημιουργία ανταγωνιστικών και δυναμικών αγορών θα προσφέρουν νέες ευκαιρίες ανάπτυξης τις οποίες θα μπορούσαν εύκολα να αξιοποιήσουν οι επιχειρήσεις σε περιόδους ευνοϊκής οικονομικής συγκυρίας. Οι μεταρρυθμίσεις που διευκολύνουν το άνοιγμα της αγοράς, την είσοδο στην αγορά, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, την αναδιάρθρωση ή την έξοδο από την αγορά μη αποδοτικών επιχειρήσεων, καθώς και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών μοντέλων, τονώνουν την παραγωγικότητα και ωφελούν τους πολίτες και την ευρύτερη οικονομία. Η περιοριστική νομοθεσία στον τομέα των υπηρεσιών αυξάνει σημαντικά το κόστος για τους μεγάλους καταναλωτές υπηρεσιών, όπως οι μεταποιητικές βιομηχανίες. Ειδικότερα, οι μεταρρυθμίσεις στις επιχειρηματικές υπηρεσίες, οι οποίες έχουν όλο και αυξανόμενη εισροή σε άλλους κλάδους, θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας με τη μείωση του κόστους και την αύξηση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των εισροών των προσφερόμενων υπηρεσιών. Συστάσεις σχετικά με την κανονιστική μεταρρύθμιση, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών, απευθύνονται στην Αυστρία, το Βέλγιο, την Κροατία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Γαλλία, την Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο και τη Σλοβενία.

Δημόσια διοίκηση και επιχειρηματικό περιβάλλον

Το επιχειρηματικό περιβάλλον βελτιώθηκε χάρη στην ισχυρή ανάκαμψη, αλλά και χάρη στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να συνεχιστούν και στο μέλλον, μεταξύ άλλων και στις χώρες εκείνες που βρίσκονται σε σχετικά καλύτερη θέση, ώστε να διατηρηθεί το πλεονέκτημά τους σε παγκόσμιο επίπεδο. Συστάσεις για τη βελτίωση διαφόρων πτυχών της αποδοτικότητας και της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης εκδίδονται φέτος για την Κύπρο, την Κροατία και την Ιταλία. Η διακυβέρνηση και οι οικονομικές επιδόσεις των κρατικών επιχειρήσεων εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα σε πολλά κράτη μέλη και συστάσεις έχουν απευθυνθεί στη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Κροατία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία.

Σε ορισμένα κράτη μέλη απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος, να βελτιωθούν οι δημόσιες συμβάσεις και να καταπολεμηθεί η διαφθορά. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων είναι ουσιαστικής σημασίας για να βελτιωθεί η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και

το επενδυτικό κλίμα, καθώς και για να διασφαλιστεί η επιτυχία των άλλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Έχουν ληφθεί μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας των δημόσιων συμβάσεων σε διάφορες χώρες, μεταξύ των οποίων η καθιέρωση των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός, η διαφάνεια, η συγκέντρωση και η επαγγελματοποίηση στις δημόσιες συμβάσεις παραμένουν τομείς προς βελτίωση, ενώ και το δυναμικό των στρατηγικών δημόσιων συμβάσεων παραμένει σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητο. Συστάσεις σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις απευθύνονται στην Τσεχική Δημοκρατία, την Ισπανία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία. Αν και ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει νέα μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η διαφθορά παραμένει οξύ πρόβλημα σε πολλά κράτη μέλη, με αρνητικές επιπτώσεις στο δυναμικό οικονομικής ανάπτυξης και στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Σε διάφορες περιπτώσεις, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη της διαφθοράς και να βελτιωθεί η πρόληψη. Η προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, η νομοθεσία για τις ομάδες συμφερόντων, η δημοσιοποίηση και οι επαληθεύσεις περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων, η κατάλληλη στελέχωση των οργάνων καταπολέμησης της διαφθοράς, καθώς και η διαφάνεια και η πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, αποτελούν επίσης τομείς στους οποίους απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν λάβει συστάσεις με έμφαση στις πτυχές αυτές. Η Κροατία, η Κύπρος, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Σλοβακία έλαβαν σύσταση να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των δικαστικών τους συστημάτων.

Η πρόσβαση σε χρηματοδότηση έχει βελτιωθεί χάρη στις μεταρρυθμίσεις και την οικονομική ανάκαμψη, αλλά η μελλοντική ανθεκτικότητα εξαρτάται από την παροχή περισσότερων επιλογών χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια στις επιχειρήσεις. Η πρόσβαση σε χρηματοδότηση έχει βελτιωθεί σημαντικά χάρη στην ευνοϊκή συγκυρία του οικονομικού κύκλου, αλλά και χάρη στις μεταρρυθμίσεις σε ορισμένες χώρες. Ωστόσο, παραμένει περιορισμένη σε ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι νέες, καινοτόμες και ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες εξαρτώνται από επιχειρηματικά κεφάλαια και την πρόσβαση στις δημόσιες κεφαλαιαγορές για τις ανάγκες χρηματοδότησής τους στα αρχικά και μεταγενέστερα στάδια ανάπτυξης. Ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με την πρόσβαση σε χρηματοδότηση προτείνονται για την Κύπρο, την Ιταλία και την Πορτογαλία.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το βελτιωμένο οικονομικό και κοινωνικό κλίμα προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες ισχυρότερες και ανθεκτικότερες. Με τη διαρκή του εστίαση στο «ενάρετο τρίγωνο» των επενδύσεων, των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και των υπεύθυνων δημοσιονομικών πολιτικών, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο βοηθά τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως αυτήν την ευκαιρία. Καθώς η οικονομία επεκτείνεται, είναι πλέον καιρός τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους κατά την επιδίωξη μεγαλύτερης μακροοικονομικής ανθεκτικότητας και μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη.

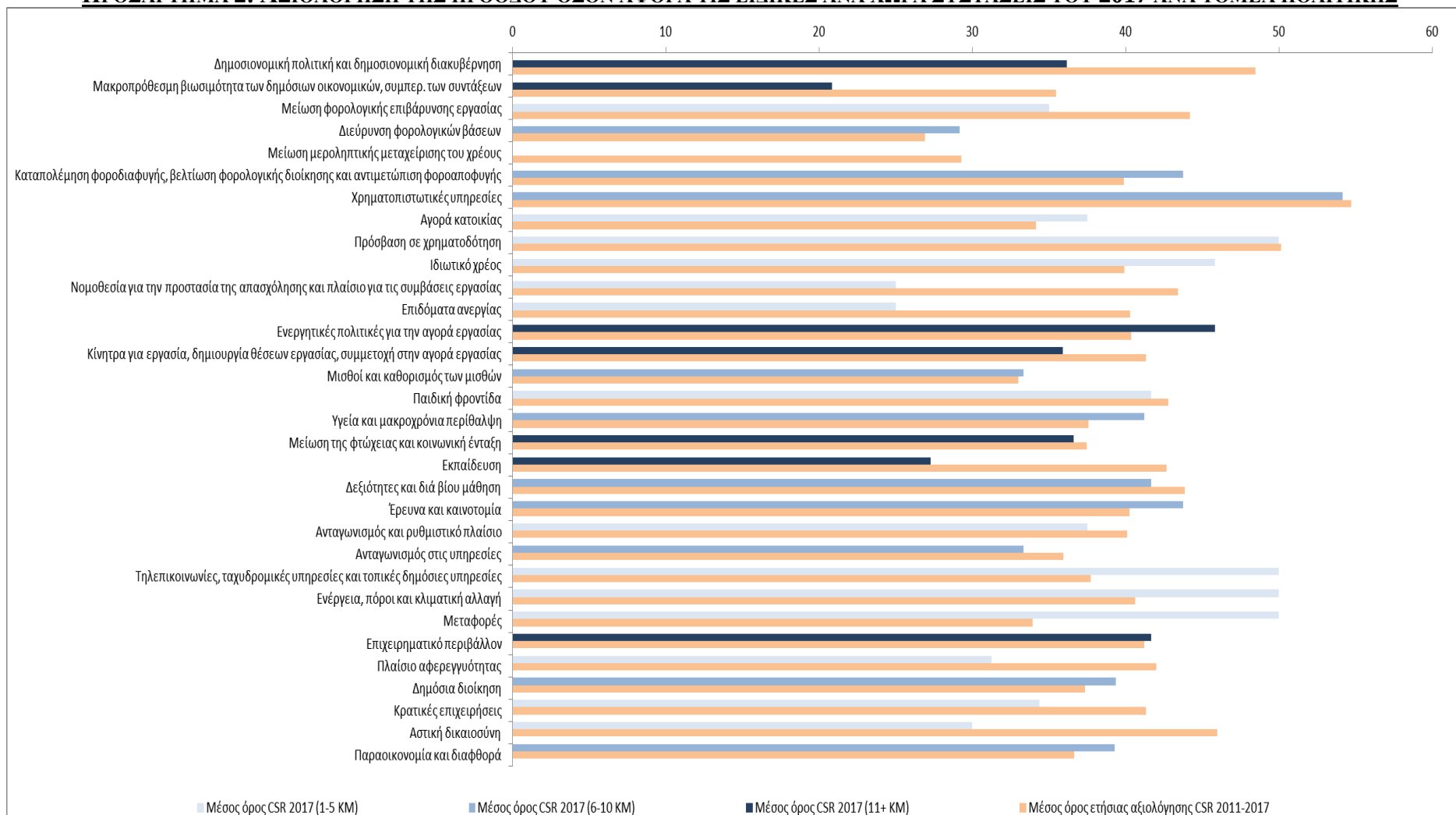
Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει την προτεινόμενη προσέγγιση για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις κατά την περίοδο 2018-2019 και τις σχετικές αποφάσεις στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Καλεί τα κράτη μέλη να τις υλοποιήσουν πλήρως και εγκαίρως, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Από την πλευρά της, η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη διατήρηση ανοικτού και χωρίς αποκλεισμούς διαλόγου με εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επιπλέον, η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη, εφόσον το ζητήσουν, μέσω της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Για να στηρίξει περαιτέρω την εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει νέο πρόγραμμα στήριξης μεταρρυθμίσεων, στο πλαίσιο των προτάσεών της για το πολυετές

δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2020. Το πρόγραμμα θα έχει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 25 δισ. EUR και θα προσφέρει χρηματοδοτική και τεχνική στήριξη σε όλα τα κράτη μέλη για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων προτεραιότητας που προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2018-2019

Γενική κατηγορία	Τομείς πολιτικής	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Δημόσια οικονομικά και φορολογία	Δημοσιονομική πολιτική και δημοσιονομική διακυβέρνηση																											
	Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, συμπερ. των συντάξεων																											
	Μείωση φορολογικής επιβάρυνσης εργασίας																											
	Διεύρυνση φορολογικών βάσεων																											
	Μείωση μεροληπτικής μεταχείρισης του χρέους																											
	Βελτίωση φορολογικής διοίκησης, καταπολέμηση φοροδιαφυγής και αντιμετώπιση φοροαποφυγής																											
Χρηματοπιστωτικός τομέας	Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες																											
	Αγορά κατοικίας																											
	Πρόσβαση σε χρηματοδότηση																											
	Ιδιωτικό χρέος																											
Αγορά εργασίας, εκπαίδευση και κοινωνικές πολιτικές	Νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης και πλαίσιο για τις συμβάσεις εργασίας																											
	Επιδόματα ανεργίας																											
	Ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας																											
	Κίνητρα για εργασία, δημιουργία θέσεων εργασίας, συμμετοχή στην αγορά εργασίας																											
	Μισθοί και καθορισμός των μισθών																											
	Παιδική φροντίδα																											
	Υγεία και μακροχρόνια περίθαλψη																											
	Μείωση της φτώχειας και κοινωνική ένταξη																											
	Εκπαίδευση																											
	Δεξιότητες και διά βίου μάθηση																											
	Έρευνα και καινοτομία																											
	Ανταγωνισμός και ρυθμιστικό πλαίσιο																											
Διαρθρωτικές πολιτικές	Ανταγωνισμός στις υπηρεσίες																											
	Τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομικές υπηρεσίες και τοπικές δημόσιες υπηρεσίες																											
	Ενέργεια, πόροι και κλιματική αλλαγή																											
	Μεταφορές																											
	Επιχειρηματικό περιβάλλον																											
Δημόσια διοίκηση και επιχειρηματικό περιβάλλον	Πλαίσιο αφεργυγυότητας																											
	Δημόσια διοίκηση																											
	Κρατικές επιχειρήσεις																											
	Αστική δικαιοσύνη																											
	Παραοικονομία και διαφθορά																											

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 2017 ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

* Η συνολική αξιολόγηση των CSR που αφορούν τη δημοσιονομική πολιτική περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

** Η πολυετής αξιολόγηση των CSR εξετάζει την υλοποίηση από τότε που οι CSR εγκρίθηκαν για πρώτη φορά έως την εισαγωγική ανακοίνωση του Μαΐου του 2018.